

Wachtor:
Perbreuer
meditatione
rum de origi-
ne et proce-
ssu negativis de-
horum.

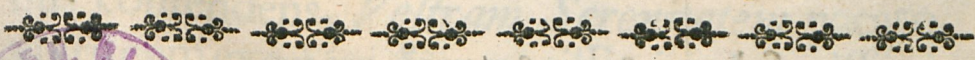
21

*omiss.
ad. kl. p. 124.*

PERBREVES
MEDITATIONES
DE
ORIGINE
ET
PRÆROGATIVIS
ELECTORUM,

editæ *W H 1329*
à

JOANNE CHRISTIANO WACHTERO,
Jcto & Advocat. ord. Heidelberg.

Franckofurti ad Moenum 1719.

110

851

SERENISSIMO
ET
POTENTISSIMO
PRINCIPI ac DOMINO,
DOMINO
AUGUSTO WILHELMO,
DUCI BRUNSWICENSIIUM,
ET
LUNEBURGENSIIUM
PRINCIPI;
DOMINO MEO CLEMENTISSIMO,

Salutem & prosperitatem perpetuam.

SERENISSIME ET POTENTISSIME
PRINCEPS.

Quando memoria *Vestræ, Serenissime ac Clementissime Princeps*, immensæ *Clementiæ* me subit, ingenuè fateor eam omnes meas exiguas reddendarum gratiarum vires, multis post se relinquere parafangis. Et quamvis longo abhinc tempore summa ope nixus fuerim, ut aliquid invenirem, per quod eam submissam pietatem, quam meum peccatus amplectitur, exhibere possem; Tamen, *Serenissime & Clementissime Princeps*, nil quàm mea exigua studia mihi restare video, quorum presentem partum ante *Vestræ Serenitatis* pedes submissa animi devotione depono, humillimis precibus contendens, *Vestram Serenitatem* pacato vultu eum excipere, & in gratissimi ac devotissimi cordis sincero humillimoque sacrificio habere, *Clementissimè dignari:*

*Tu quoq; cum Patriæ Rector dicare Paterq;
Utere more DEI, nomen habentis idem,*

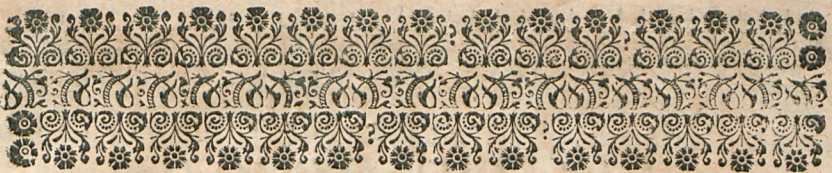
Ceterum precor, ut **DEUS** Ter O. M. in *Ve-
stræ Serenitatis & Serenissimæ Conjugis Capita*
omnis Felicitatis Palladem inde in subditorum do-
micilia defluxuram benignissimè mittere, hancce
Serenissimam Bigam ad summum beatæ vitæ
Culmen, nunquam cessante indulgentia, perdu-
cere velit. Hoc vovet humillimè

Vestræ Serenitatis

Heidelbergæ d. 4. Aprilis
M DCC XIX.

Subjectissimus & devo-
tissimus Servus,

Joannes Christianus Wachterus.

AD LECTOREM.

Miraberis sanè, Benevole Lector, me in explicanda materia valde spinosa, ac neque in historiarum scrinio annotata, nec in editis Doctorum satis explicata, prout Carpz. in Repert suo pag. m. 400. b. in fin. Et pag. 401. a. in pr. ipse ingenuè fateatur, operam navasse. Cum autem mihi haud assumere coner, auctores, hac de materia sparsim scribentes, corrigere, aut aliquid TIBI dare, quod praesumptionibus contrariis haud possit aliquo modo impugnari, praesertim cum ex sententia disertissimi illius togati, nil tam indubitatum, nilque tam clarum sit, ut de eo non possit institui sollicita quadam Disputatio. Ideo TE, Benevole Lector, vehementer presso, ut eis, quae Tuae opinioni haud consentanea videantur, benigniorem limam sis intenturus.

SECTIO PRIOR.
Originem ELECTORUM exhibens.

Aphor. I.

ANtequam nigrum, seu rem ipsam penitus simus contemplaturi, rubrum quoque seu Etymon nominis nonnihil venit perstringendum. Verba enim sunt notæ rerum, è quibus genuinus harum intellectus maximam partem non raro hauritur. *Cajus in l. 1. de de Orig. Jur. Mascard. in Proem. ad Concl. n. 6.*

Cunabula ergo vocabuli ELECTORIS quod attinet, derivatur ab eligendo, *erkiesen / erwählen / test. Calvini Diction. ad vocem Elect.* Unde adhuc hodie dicimus, *außererhören / pro außermählt / Besold. Thes. pract. voce Thur / & potissimum ab officio eorum desumitur, Boecl. not. Imper. l. 6. c. 1. de Elect. nomine.* Electores enim vacante Imperii Sede, vel per mortem, vel resignationem, vel depositionem Imperatoris alium eligunt, qui priori legitimo modo succedat, *Brautlacht. l. 2. c. 1. de Elect. Imper. §. 7.*

Cui derivationi etiam adstipulatur idiotismus patriæ linguæ, quo *Thur-Fürsten /* ab antiqua voce *Rühr* oder *Röhre*

Rohre vocantur, quæ idem denotat, quod tritum ac hodiernæ dialecto Germanicæ magis conveniens vocabulū **Wahl/Boecl. dict. loc.** Hinc mala consuetudo nobis **Ch** pro **R** obrufit in **Chur-Fürst** pro **Ruhr-Fürst** / si fides habenda **Harsd. spec. Philolog. Germ. disqu.** 10. §. 6. Atque inde tali in sensu sæpius in A. B. appellantur Principes Electores, **die Wehler oder Wahl-Fürsten.** Alio nomine à nonnullis dicuntur **Archi-Principes**; quod tamen ad elogia ipsorum magis pertinere, & novitatem quandam redolere asserit **Boecl. cit. loc.** Vocantur quoque **Septem-Viri**, quoniam olim non nisi septem fuere, istâ dignitate conspicui, **Brault. l. 2. c. 1. de Elect. Imper. §. 11. & Jacob. Lampad. de Rep. Rom. Germ. p. 3. c. 4. de Elect.** Nec defunt, qui de ratione hujus numeri **Septenarii** scrupulosè disquirunt, asserentes, numerum septenarium semper habitum fuisse perfectissimum & sacratissimum. **Azon. in summa Cod. de vetr. Jur. enucl. n. 6.** Imò tantam huic numero veteres inesse putârunt Majestatem, tantam Divinitatem, ut sacrum & venerandum appellârint, **VVurfb. de num. sept.** Unde etiam maximi momenti res plerumque hoc numero absolutas fuisse, legimus. Sic **Perfarum septem Principes**, **Cambyse** sine liberis defuncto, sortem, vel potius equihinnitum ad creandum Regem adhibuisse, testis est ex **Herodoto Bodin. de Republ.** Sic **Septemviratum** apud **Venetos** secretius habere consilium, idem **Bodin.** adstruit. Pari argumento septem sunt officia **Regni Sicilia**, observante **Andr. Knich. Comment. in Jus Saxon.**

Saxon. verb. Elector. Sed de his sententiam meam suspendere, & ad DD. Judicia provocare malo, quàm inanibus conjecturis curiosam nonnullorum promovere scrupulositatem. Communissima sententia, cur numerus Electorum impar constitutus fuerit, ea est, ut tribus Electoribus reliquis dissentientibus, quartus alterutri parti accedens discordiam componet, atque sopiret. Postea Octo-Viri erant & dicebantur, Pacificatione Osnabrugensi Octavo Electore Bavaro confirmato. *Inst. Pacis art. 4.* Deficiente autem Linea Bavarica deficiet quoque Elector Octavus, *dict. Instr. Pacis §. 9.* Denique 19. Decemb. 1692. Ernestus Augustus, Dux Brunsv: Luneburgens. in numerum Electorum fuit receptus, & sic jam novem existunt Electores. Lineâ hâc Hannoverana extinctâ, Illustrissima Guelpherbyti Metropolin habens (de qua AUGUSTUS WILHELMUS, Optimus certè Princeps, imò deliciae generis humani, quem Deus longè clementissimè conservare velit, habenastenet) Jure iterum succedit.

Aphor. II.

EVentilato, quantum fieri potuit, Electorum nomine, ad indagandam Eorundem originem me recta accingam. Qua de varii vareas sovent opiniones, præcipuas bona fide enarrare, fundamentaque Eorum diligentius excudere sedet animo, ut, quid ex omnibus seligere præstet, non adeò operosè possimus invenire, cum alias in vetustis initium facilè ignoretur. *l. 28. de probat.* Per-vulgatissima omnium est sententia, ordinem Electorum

pri-

primum ab OTTONE III. circa annum 996, aut secundum supputationem Beutheri 997. introductum fuisse, eandemque potissimum prodiderunt, *Naucler. Gener. 34. Cusan. Conc. Cathol. c. 4. Marsil. Patav. de transl. Imper. c. 11. Munst. in Cosmogr. Platin. in vit. Gregor. V. Cranz. Sax. l. 4. c. 25. Flac. Illyricus de transl. Imp. Sleid. de 4. Monarchiis. Franc. Irenic. Germ. exeg. l. 3. c. 29. 33. & 34. Otto de J. P. c. 10.* aliique quamplurimi; ita ut magnum hujus opinionis sit præjudicium, tot testibus, uti videtur, omni exceptione majoribus, circumvallatum. Nihilominus tamen non pauci quoque exstiterunt, qui eidem cornua obvertere sunt ausi, his præcipuè rationibus moti: Quòd nemo istius temporis Scriptorum tantæ rei ab Ottone III. constitutæ fecerit mentionem; Quòd familiæ Electorum sæcularium, angustius tunc habitaverint, nec tanta, ut hâc luce, claruerit auctoritate. Imò quòd in sequentibus temporibus non hi tantum Proceres, sed & alii Imperii Principes suffragium in electione tulerint: denique, quod Bohemiæ Rex tum nullus extiterit, sed Ducibus Bohemiæ sub Friderico I. demum regia dignitas collata legatur. Quas rationes prolixius refert *Heig. part. 1. quest. 3. n. 6.* Quibus pollicem premit *Pancrat. Lampad. in Politischen Reichs Handeln art. 15. vom Ursprunge der 7. Chur-Fürsten / adferens errorem de Constitutione Illustrissimi hujus Ordinis ab Ottone III. facta exinde enatum esse, quòd Martinus Polonus Innocentii IV. Pontificis Pœnitentiarius ali-*

quam multis annis deinceps scripserit : Ottonem alterum alteri in Imperio successisse : postea autem constitutum fuisse , ut per Officiales Imperii , qui sunt septem , eligeretur Cæsar ; Ubi voculam POSTEA à plerisque non ritè intellectam , perperamque ad tempus Ottonis III. applicatam fuisse , affirmat d. loc. §. 4.

Aphor. III.

Bellarminus in *Romana arenal. 3. de translat. Imper. Rom. c. 3.* GREGORIUM V. Pontificem , non sine assentandi animo , autorem Electorii Ordinis prædicat , adductis in eam sententiam & Historicis & Decretis Pontificum. *Confer huc etiam Piccart. Nott. ad Polit. Aristot. pag. 819.* Cùm autem ille hanc suam relationem ipse in dubium vocet ; hæc Bellarmini opinio nullam fidem meretur. *test. Pancrat. Lampad. loc. suprâ allegato §. 5.*

Aphor. IV.

Succedit tertio loco Jacobus Lampadius *de Republ. R. G. p. 3. c. 4. §. 3.* asserens ; Si quis Imperatorum Septem-Viros unquam certè definierit ordine fecisse id Fridericum II. & ad corroborandam hanc sententiam sequentes in medium affert rationes : Quòd ante Friderici II. ætatem Septem-Virorum non meminisse annalium Scriptores , prodiderit *Thuanus 2. hist.* Martinus verò Polonus , qui à tempore Friderici Imperatoris ad Rudolphum ætatem duxerit , disertè tam nomina , quàm officia Septem-Virorum descripserit , annexis versibus :

Mo-

Moguntinensis, Trevirensis, Coloniensis,
 Quilibet Imperii sit Cancellarius horum,
 Et Palatinus Dapifer, Dux Portitor Ensis,
 Marchio Præpositus Cameræ, Pincerna Bohemus;
 Hi statuunt Dominum cunctis per secula Summum,
 Et quæ sunt aliæ rationum struices, quas dicto loco fu-
 sis deducit.

Aphor. V.

Quartum locum sibi vindicat Panc. Lampad. in *Politi-
 tischen Reichs Händeln art. 5. §. 7.* exerte statuens:
 Originem Ordinis Electorii non in peculiari quadam Con-
 stitutione, sed diuturna observatione consistere, eam-
 que tempore Interregni cœpisse, ac processu temporis na-
 turam legis induisse. Quam sententiam suam tam ex Cor-
 pore Juris Canonici, in *c. venerabilem extr. de Elect. &
 Elect. potest.* ubi Innocentius III. disertè ad antiquam con-
 suetudinem provocat; quam A. B. c. 1. *per verb. Secun-
 dum antiquam & laudabilem consuetudinem*, luculen-
 tè corroborat.

Quod autem potestas eligendi Imperatoris tempore
 Interregni demum ad Electores solos pervenerit, non tan-
 tum variis variorum Imperatorum (cum primis Henrici II.
 anno 1002. Conradi Salici anno 1024. Henrici III. anno
 1028. Henrici IV. anno 1053. Friderici I. 1152. Friderici II.
 anno 1212.) electionibus, sed insuper etiam ex Bellarmino,
 Buxtorffo, Limnæo, & aliis probat; quò de agentem vide:
Lampad. d. l. §. 20.

Aphor.

Aphor. VI.

Quintum locum denique inter tot opinionum divortia sibi feligit Michael Beutherus, affirmans: Nunquam ante Carolum IV. Aureæ Bullæ fundatorem secundum istam familiarum seriem septem simul Electorum apud Historicos fieri mentionem. Sex Electores quidem ante fuisse, sed Regem Bohemiæ sub Carolo IV. demum accessisse, & septinarium absolvisse; de quibus omnibus vid. ipsius *Animadv. Hist. c. 13.*

Aphor. VII.

Recensitis hactenus, si non omnibus, certè præcipuis de Electorum origine opinionibus, proximum nunc est, ut in tanta sententiarum varietate, quid nobis videatur, nec ne, breviter definiamus. Quamvis igitur, ut de priori eaque receptissima primùm agam, autores citati non sint oculati testes temporum Ottonis III. unde infallibiliter constare possit, septem, nec alios, quàm eos, de quibus hîc agimus, ab Imperatore eodem fuisse constitutos; Maxime cum potentia Familiæ Palatinæ, & Brandenburgicæ tunc temporis non tam eximia, nec, qui in ea extiterunt, tanta, ut hodie, auctoritate fuerint conspicui. *Cranz. Vand. l. 3. c. 15.* adhæc in annorum descriptione, in quos incidere refertur hæc Ottonis sanctio, mirè variant auctores, secundum *Mich. Beuth. Animadv. Histor. c. 13. n. 18.* & *Boecl. Not. Imper. l. 6. c. 1. de Elect.* Tamen etiam atque etiam circumspectandum est, utrum à tam per-

vul

vulgata, & quæ secundum *Heig. part. i. quest. 3. n. 13.*
communis jure meritò dici potest, ac quousque recedere
debeamus.

Aphor. 11 X.

Quod si de Palatina Familia quæritur, negari quidem
non potest, eam angustius olim, quàm hodie ha-
bitasse; Germania enim crebris Hungarorum excursioni-
bus, quibus eam miserandum in modum dilacerabant,
pressa, sub Ottone Magno vix respirare cœperat, *Sleid.
de 4. Monarch. in vita Ottonis Magni.* Hoc tamen
non obstante testis est *Franc. Iren. Germ. exeg. l. 3. c. 54.*
Henricum Palatinum tempore Ottonis III. primum Electo-
rem fuisse constitutum, cujus postea stirpe extincta, alii
sucefferint, donec ordo Illustrissimam familiam Neo-
burgicam tetigit; Ex qua hodiernâ luce CAROLUS PHI-
LIPPUS ELECTOR, mirifica Clementia præditus, Ele-
ctoratûs Palat. gubernacula tenet. Imò Imperator Ipse
Palatinum sæcularibus annumerat Electoribus, *Weichbild
art. 14.* Brandenburgicam verò quod attinet, non mi-
nùs temporibus illis territoriò arctioribus finibus circum-
scriptò contenta vixit; præsertim cum Marchiam ipsam
à Vandalis & Slavis occupatam ferè fuisse testetur *Cranz.
Vandal. l. 3. c. 15.* Nihilominus tamen ante pridem
existimavit Georg. Sabinus in vita Hugonis Marchionis,
hunc ipsum sub Ottone III. cujus etiam Vicarium in Ita-
lia egisse proditur, aut fuisse primum ex Marchionibus

B

Electo-

Electorem, aut effecisse apud Ottonem III. ut Marchiones Brandenburgenses in numerum Electorum adsciscerentur, licet *Franc. Iren. Germ. exeg. l. 3. c. 57.* Henricum Marchionem primum sub Ottone III. Electoratûs splendore ornatum fuisse scribat. Sic *Heigius* etiam *part. 1. qu. 3. n. 39.* refert, constare ex antiquis monumentis, secundum alios Imperii Proceres Marchiones Brandenburgenses electionibus interfuisse, suoque suffragio Imperatorem rebus sic postulantis designasse. Quid? quod Imperator Ipse eos secularibus annumeret Electoribus supra *alleg. jur. municipali Saxon. Weichbild dicto art. 14.*

Aphor. IX.

AD secundam rationem, quæ ab opinionis contrariæ defensoribus intorquetur, abundè respondit *Schard. lib. sign. de Elect. orig.* quibus & nos nonnulla subjiciemus. Haud sanè movere nos debet, quòd alii etiam Principes super novi Imperatoris Electione fuerint requisiti, & suffragia tulerunt. Id enim solenne tum fuisse constat; neque tamen ideo Electoribus autoritas sua erit deroganda. Etenim primam illos vocem habuisse, & auctoritate cæteris superiores actionem totam vel præcipuè gubernasse, vel reliquis Imperii Statibus illustri exemplo præluxisse asserit. *Heig. part. 1. quest. 3. c. 47.* Imò si memoriarum conditores imprimis *Arnold. Abbatem ad Helmold. l. 7. c. 15.* excutimus, idem luculen-

ter

ter reperimus comprobatum. Quibus addi potest *Sächs. Land-Recht l. 3. art. 57.* ubi expresse scribitur: Præter Electores etiam succedere electionem omnium Imperii Principum tam Clericorum, quàm Laicorum, non quòd sicuti prædicti secundum eorundem placitum eligere debeant, sed quem Illustres, h. e. Electores eligunt, eundem præ cæteris in Regem nominabunt. Et *Weichbild art. 14.* ubi apertè probatur: Non debere Electores aliorum Principum vota excludere, sed eos quoque in consilium adhibere.

Aphor. X.

Denique, ut vel maximè concedamus, tempore Imperatoris Ottonis III. non omnia adeò ordinate fuisse disposita, tamque congruenter aliquid proferri vix posse, quod omni careat reprehensione; certè ex *præf. Weichbilds* / ut & ex *art. 14.* evidentissimè patet, omnes Electores, excepto Bohemo (super quo, cum mentio ipsius citatis in locis non fiat, multùm velle decertare nihil attinet) Ottone III. cognitos fuisse. Interim tamen, qui stupor meus est, pervidere non possum, cur Beuthero ad stipulari teneat, agenti Bohemum Caroli IV^{ti}. tempore demùm Electoribus accessisse, & sic septenarium numerum fuisse adimpletum. Argumento sit; quòd anterioribus temporibus, nempe post Fridericum I. juxta *Pencer. l. 4. in Frid. p. 138. item sub Friderico II. & sequentibus teste Jac. Lampad. part. 3. c. 4. & Panc. Lampad. in Politischen*

tischen Reichs-Händeln art. 16. Bohemi & septenarii
numeri diserta mentio fiat; & quod *Cranz. Vandal.*
l. 3. c. 2. tradit, ab Henrico IV. Imperatore Vratislaum
Bohemiae Ducem Regem creatum: cùmque successores
Regum titulo abstinerent, denuò per Fridericum I. Impe-
ratorem collatum esse, *Peuser. dict. loc. & Ursperg. ad*
Henricum IV. in ejus vita. Imò quod mirari subit,
Wittichind. l. 1. sub Henrico Aucupe Boleslaum Bohe-
mum Regem vocat: Eum autem scriptorem sub Ottone I.
Henrici Aucupis successore claruisse novimus. Quemad-
modum & Ditmarum Episcopum Merseburgensem legi-
mus clientelam, quâ Boleslaus & Miseco pater Imperio de-
vincti erant, non dissimulasse, referente *Heig. part. 1.*
qu. 3. n. 45.

Aphor. XI.

Tertiam quod spectat opinionem, concedimus qui-
dem Doctissimo Jacobo Lampadio, ante Fridericum
II. nullum, aut saltem per paucos Historicorum septem,
sed sex tantum Electorum fecisse mentionem. Quod vero
modo nominatus Fridericus peculiari quodam pacto, seu
constitutione Electorium definierit Ordinem, ipsum id,
citra tamen detrimentum tanti Viri honoris, affirmare vix
ausim; præsertim cùm hæc Constitutio à nemine hæctenus
sit producta. Multo minus id ipsum evincere potest, quod
Abbas Trithemius in Chron. quam in suam sententiam al-
legat Dn. Lampadius, Wilhelmum Hollandum Fridericii

coartaneum scribat ab Electoribus in Regalem apicem
sublimatum. Etenim is testimonio Veterum destituitur,
& pro more ævi sui loquitur, docente *Joh. Andr. Crusio*
de Jur. preced. l. 4. c. 5. n. 3. Imò *Pancratio Lampadio*
in Politischen Reichs Handeln art. 15. potius subscribens
adfero: hoc Electorum Collegium non certa aliqua vel
Pontificum, vel Imperatorum decreto atque sanctione, sed
tacito ceterorum Principum atque Ordinum Imperii con-
sensu paulatim irrepsisse, interveniente temporis memo-
riam hominis superantis prolixitate. Atque huic sententiæ
calculum ut addam, invitant me expressa *A. B. verba c. 1.*
in pr. ibi: juxta antiquam & laudabilem consuetudi-
nem c. 4. de Princ. Elect. in communi §. certum & c. in
verbis: Sicut potestatem habuisse dignoscitur ab antiquo
c. 5. §. & quamvis & c. in verb. secundum introductam
consuetudinem; & c. 9. sub fin. iterum ad priscam con-
suetudinem provocatur. Ubi nulla sanctionis Antecesso-
rum, (quæ si in rerum natura fuisset, Carolus utique eam
allegasset) sed consuetudinis tantum seu usus Longævi, quo
Jus electionis sit introductum, mentio fit. Hancce sen-
tentiam, ut quæ à veritate proximè abesse videtur, suffra-
gio suo dignatur, *Carpz. ad l. R. G. S. 5. c. 10. n. 21.*
Conring. disp. de Septemv. thes. 31, 32. *Paurmeist. de*
Jurisd. Imper. Rom. l. 2. c. 2. n. 38. *Coler. de Jur. Imper.*
Rom. thes. 45. *Bertram. de Comitibus apud Arumæum*
th. 29. Arum. disc. 3. ad A. B. concl. 7. *Heig. part. 1. qu. 3.*
n. 70. *Limn. J. P. l. 3. c. 1. n. 19.* *Reinking de Reg. S. &*

Eccl. l. 1. cl. 4. c. 3. n. 12. Arnif. de Republ. c. 6. Dn.
Schönborn. l. 3. Polit. c. 31. Dresch. Confut. Bellarm. de
de transl. Imp. Prat. disp. 4. Can. Polit. c. 7 alii ab his
laudati. Nec obstant quorundam exceptiones, autuman-
tium: per hanc ipsam opinionem credita Jura diu Ele-
ctorum convelli. Vulgatissima quippe Juris principia me-
contra erigunt ac sublevant, dictitantia: non minorem
consuetudini, quàm scriptæ legi esse auctoritatem; Imò
consuetudinem habere vim constitutionis, l. 1. ff. de aqua
pluv. arcend. consuetudinem Jus facere, & vim legis ob-
tinere, l. 33, 37, & 38. ff. de LL. add. Carpz. l. 4. Resp. 65.
n. 7. Consuetudinem scriptis esse fortiozem, annotat
Seneca l. 1. de Clement. c. 1. eamque probationem, quæ
ex Jure non scripto promanat, ob parilem auctoritatem
ejusdem valoris esse, cujus ea judicatur vulgo, quæ lege
nititur scripta, test. Ziegl. Disp. de Eminent. Elect. Sax.
c. 2. §. 2. Satius igitur duco atque securius, consuetudini
certæ, quàm Juri incerto originem Ordinis Electorii velle
adscribere.

Aphor. XII.

Quo tempore autem ad solos Electores pervenerit eli-
gendi potestas, refert Pancr. Lampadius loc. suprâ
allegat. Videlicet id factum esse tempore Interregni &
præcipuè Rudolphi I. Habsburg, cui Electores sine con-
sensu ceterorum Imperii Statuum expresso Diadema regium
detulerint; cujus in partes etiam descendit Onuph. Parvin.
de

de Comitibus c. 6. Sed de hac opinione quid sentiendum, cuius liberum permitto iudicium; potissimum cum illa, quae paulatim irripere amant, vix unquam percipiuntur, nec nisi conversione secuta sentiantur, *Bodin. de Republ. l. 2. c. 6. p. 292. Et l. 6. c. 5. p. 1059.*

Aphor. XIII.

CAusas tamen haud leves reliquos Imperii Status, aut etiam Imperatores, qui vel tacito, vel expresso consensu hanc consuetudinem, permovisse, opinor. Ut enim iam nihil dicam de sumptibus longè maximis ab Imperii Statibus ad locum Electionis proficiscentibus infumendis; quos tempore Interregni variis bellorum motibus mirum in modum debilitati ferre amplius haud valuerunt, *test Pancr. Lampad. supra cit. loc.* Nihil certè cogitari potest ad seditiosorum hominum factiones ac civilia bella declinanda utilius, quàm multitudini Principum & Magistratuum creationem eripere, & paucis communicare, *Bodin. de de Republ. l. 6. c. 5.* Hoc igitur caventes Electores ad se tantum, ut qui Electioni, tanquam præcipui Duces, multis abhinc annis præfuerant, Electionis Jus ceteris Imperii Statibus non multum renitentibus, sensim traxerunt, *do-cente Heig. p. 1. q. 3. n. 75.* Quam consuetudinem ab Electoribus bono consilio introductam, Carolus IV. beneficio A. B. planissimè, ne ulla deinceps dubitatio remaneret, anno post susceptum Imperium secundo, nimirum anno 1356. confirmavit. Voluit quippe Imperator hoc modo

modo illis malis, quæ ex promiscua Electione solent pro-
pullulare, fibulam injicere, disputationes etiam tempore
Ludovici Bavari, & Friderici Austrii, civiles in Imperio
inotas sic amputare. Quod etiam in pr. A. B. ostendit,
asserens; sibi propositum esse, omnem contentionum ma-
teriam sua ista sanctione ad vivum rescicare. Et eodem
quoque loco expressè legitur: Maximam partem eorum,
quæ constituit Imperator, jam ante & dudum quidem in-
valuisse. Et certè nisi jam ante Electores septem jura Ele-
ctionis soli usurpâssent, non passi fuissent ceteri Principes,
id sibi Constitutione aliqua scripta à Carolo IV. mox auferri:
Facilius enim ferunt homines sibi quædam per alicujus
temporis usum & observantiam adimi, quam expressa lege,
utpote quæ, si nullo alio nitatur fundamento, in odium
certarum personarum facta non valet. *Heig. p. 1. q. 3.
n. 78.*

Aphor. XIV.

His ergò omnibus hinc inde ponderatis, ut demùm,
quid mea sit sententia, breviter expediam, pro in-
genii tenuitate, citra tamen præjudicium doctiorum existi-
mo: sub Ottone III. sex Electores (de septimo enim, Rege
scilicet Bohemiæ, quando ceteris accesserit, dictum hæc-
tenus aliquoties; cujus in *Sächs. Lehen-Recht c. 4.* aliorum
sex nominibus relatis nulla prorsus fit mentio) electionem
novi Imperatoris, tanquam præcipui Duces cœpisse mode-
rari, ac reliquorum auditis suffragiis, & collectis votis id

tan-

tandem statuere, quod é Republica esse cognoscerent; donec ex consuetudine paulatim introducta, & tacito ceterorum Imperii Statuum consensu adprobata eligendi potestas ad solos tandem Electores pervenit. Quam cum soluti Imperii maximè proficuum, & ad reprimendas dissensiones intestinas aptissimam plerique judicassent, Carolus IV. peculiari sanctione promulgata, eam stabilivit, suaeque autoritate corroboravit. Atque ab illo temporis tractu pacatiora atque tranquilliora Comitia Imperium, Divinâ sic dispensante gratiâ, persequitur.

—•••••
SECTIO POSTERIOR.

Præcipuas ELECTORUM prærogativas exhibens.

Aphor. 1.

Satis hætenus superque de Origine Electorii Ordinis dictum puto, nunc de dignitate, quâ pollent, & privilegiis, quibus muniti sunt Excelsissimi Heroës, amplissimus differendi campus facile pateret. Sed cum & pagellarum angustia, & brevitatis studium omnia in compendium cogere suadeant: præcipuas tantum Serenissimi hujus Collegii Prærogativas strictim delibaturi sumus. Potissima autem, & verè propria hujus argumenti sedes

C

est

est Aur. Bulla *Boecl. l. 6. c. 2.* respectu priorum 23. articulo-
rum Norinbergæ; respectu verò posteriorum Metis à Ca-
rolo IV. Imperiique Statibus lata ac promulgata, uti ex
praf. art. 24. Arumæo, Dieterico, Fibigio, & aliis con-
stat. Utut nonnemo Historicorum testimonia hîc deside-
ret, statuens, A. B. totam fuisse confectam & promulga-
tam Norinbergæ; in Conventu verò Metensi eodem anno
primùm observatam; adeòque rubricam modò citatam
ad *tit. 24.* videri seculis sequentibus à quodam adscriptum,
qui forsàn minùs accuratè noverit, quid in hisce conventi-
bus fuisset actum, quam sententiam suò locò relinquo. In
ipsa illa, quam toties dixi, Aurea Bulla ipsius Imperatoris
voce amplissimis Electores exornantur titulis, & Palmites
Imperiales, septem candelabra lucentia in unitate spiritûs
septiformis, quibus sacrum illuminari debeat Imperium;
Columnæ, & latera solidæque bases Imperii, & propin-
quiora Cæsaris membra, corporisque ipsius pars, vocitantur.
Qui velut columnæ sacrum ædificium circumspectâ pru-
dentiâ, & solerti pietate sustentent, quorum præsidio dex-
tera Imperialis prudentiæ roboretur, quorum prudentia
Orbi fluctuanti subveniatur; & quæ sunt alia Electorum
clogia relata à Carolo IV. in A. B. c. 2. §. *Et quia c. 3. in
princ. c. 23. Et ult.* Et certè non immeritò majoribus, &
excellentiorebus Prærogativis gaudent Electores, atque
alii Status, quippè quibus longè præfulgent, & plurimo-
rum necessitatibus relevandis sic Cæsareæ sublimitati ad-
sistunt, ut in partem sollicitudinis constituti reperiantur,
A. B. c. ult. §. ult. *Aphor.*

Aphor. I I.

PRæcipua autem Electorum prærogativa consistit in electione Imperatoris; quemadmodum videre est ex illo Rudolphi II. Decreto de dato 27. Julii anno 1590. cui sequentia verba fuerunt inserta: Daß der Chur-Fürsten Hoheit und Autorität mit eines Römischen Käysers Gewalt und Hoheit / daher sie auch fleust / dermassen verbunden / daß eine ohne die andere nicht verschmählert werden / auch eine ohne die andere nicht bestehen könne; ja daß die höchste Würde der Chur-Fürsten / damit sie vor andern Königen und Potentaten geziehret / eben diese sey / daß sie einen Römischen Käyser / dessen Hoheit / Autorität und Gewalt alle andere übertrifft / von der auch alle herfleust / zu wehlen haben. Hæc sanè dignitas tanta est, quâ nulla post hominum memoriam in ullo regno extitit major, & privilegium, cum aliis omnibus, quæ Sol mundi oculus unquam adspexit, incomparabile profus; cum Imperatoria Majestas, quæ ab Electoribus eligenda, omnes Reges atque Principes dignitate, autoritate, atque Insignibus Imperialem gloriam decorantibus maximò post se intervallo relinquat.

Aphor. I I I.

ET dignitate quidem, quod Imperator à Deo proximus habeatur, ac neminem, nisi Deum & Ensem recognoscat superiorem, teste *Brantlacht. l. 3. c. 2. §. II.* Id
C 2 quod

quod Sacratissimus etiam Imperator Justinianus verbis factis
 perspicuis exprimit : Imperium inquit, quod nobis à
 cœlesti Majestate traditum est, præf. ad ff. §. 1. Sic dicitur
 caput seculare totius Christianitatis : quâ tituli hederâ
 insignitur ab Electore Moguntino in formula juramenti
 initio electionis præstandi, uti patet ex *B. A. c. 2.* Quem
 honorem ac præminentiam præ cæteris Regibus ac Prin-
 cipibus ne Turcarum quidem Imperatores nostro invident
 Cæsari. Sic enim Imperator salutat scribens : Magnô &
 Potenti Christianorum Domino uni electo Romanorum
 Imperatori referente *Reusner. l. 10. epist. Turc.* & Legatum
 Cæsaris aliorum Regum omnium Legatis præferri
 apud Turcicos Imperatores notat *Joh. Leoncl. in supplement.
 annal.* idque nec injuriâ. Est namque Imperator
 caput & Dux Regum, quod affirmavit Philippus Landgravius
 Hassiæ, quando cuidam in familiari colloquio dicenti:
 Carolum V. nihil commodi ex dignitate Imperatoria sentire,
 respondit : Præter cetera commoda & hoc inde Carolum
 consecutum esse, ut omnibus Regibus & Principibus
 ratione dignitatis Imperatoriæ præferatur.

Aphor. IV.

Autoritate verò & potestate, quia Imperator est Dominus
 mundi, §. 2. *proem. Inst. in verb.* Omnes populi
 legibus &c. *Treutl. part. 1. disp. 1. thes. 5. lit. a. Schneidew.*
proem. Inst. n. 5. §. 1. præcipimus 32. C. de appell. ubi
 pro salute mundi laborare dicitur. Omnia Regis sunt, inquit

Seneca

Sen
 ibid
 Prin
 l. 3.
 tha
 Jur
 P.
 An
 de
 per
 ext
 rian
 ma
 ubi
 gen
 non
 red
 nia
 test
 Im
 exi
 vel
 ten
 dec
 cè
 Gr
 Ca

Seneca *de benef.* c. 4. Rex omnia Imperio possidet, *Senec.*
ibid. c. 5. Omnia Cæsar habet, *id.* c. 6. Inde & Romanus
Princeps generis humani Dominus salutabatur ap. *Tacitum*
l. 3. hist. c. 68. Cæterum mundi Dominum jam inde à Lo-
tharii Cæsaribus vocitasse Imperatorem Romani
Juris Dd. attestatur *Ziegler. Animadv. in Grot. de J. B. & P.*
l. 2. c. 22. §. 13. quem titulum egregiè illustrat *Petr. de*
Andlo l. 2. de Imp. Rom. c. 8. Id quod tamen non ita nu-
dè & crudè intelligendum, quasi totus terrarum Orbis Im-
peratori Romanorum sit subjectus; cum nullus unquam
extiterit, qui de jurisdictione in mundum universum glo-
riari potuerit. Augustus enim, sub quo Imperium Ro-
manum maximè floruisse dicitur, eam Germanicæ partem,
ubi nunc est Saxonia & Hassia, in suam potestatem redi-
gere conatus est, uti ex Annalibus Taciti liquet. Ergò ante
non fuit sub ipsius auspiciis; cum redigendum nondum sit
reductum. Imò in *praf. Nov. I. in pr.* legitur, Justi-
niani tempore Tzanos, gentes Ponticas, Romanorum po-
testati fuisse subjectos. Ergò antè non fuerunt sub ipsorum
Imperio ex allegata modò ratione. Sed ita sentiendum
existimo, Imperatorem dici mundi Dominum, sed quòd
vel ejus potissimam partem habuerit, vel toti Orbi ob po-
tentiam invictam timorem incusserit, *Kubach. Cent. 1.*
decur. 9. qu. 2. Atque adeò verba accipienda synecdochy-
cè de majori Orbis parte etiam *Luc. 2.* prout notant *H.*
Grot. l. 2. de J. B. & P. c. 22. n. 13. & in annot. ad *d. l.*
Carpz. discuss. voti Septemvir. dog. 9. Dn. Christ.

Schütz *Annott. ad Hist. Nat. Dom.* ad verba: *πάσαν τὴν οἰκουμένην*, i. e. omnem terram habitabilem. Quamvis sint, qui asserunt, Imperatorem de jure quidem habere Imperium in toto, quàm latè patet, mundo, licèt de facto se nonnulli exemerint; quos prolixius refutat *Kubach. cit. loc.* & *Joh. Andr. Crusius* de jure præced. l. 3. c. 1.

Aphor. V.

In signibus demum, qualia sunt Aquila Imperialis, Diadema seu Corona clausa, Gladius, Sceptrum, Pomum aureum signò Crucis impositò conspicuum. De Aquila quamplurimæ prostant expositiones, quæ nonnunquam planè sunt incongruæ. Perhibent nimirum nonnulli insigne hoc Imperii Aquilam geminam desumptum esse è Deut. 28. v. 49. licèt citius è pumice aquam, quàm Aquilam Imperialem inde elicere possimus. Haud quidem improbandæ sunt explicationes nonnullæ Emblematicæ è sacris literis ad Aquilam istam translata. Sic Fridericus III. Imperator in sigillo suo majori emblematico Aquilam Imperialem hac inscriptione decoravit: Aquila Ezechielis sponsæ missa est de coelis: volat ipsa sine meta, quò nec Vates, nec Prophetæ evolavit altius, referente *Boecl. not. Imp. l. 4. c. 1. n. 8.* Illorum tamen opinio, si mihi rectius esse videtur, proxima est à veritate, censentium nempe, hoc Imperii insigne ab antiqua Romanorum, illud valdè amantium, consuetudine desumptum, ac ad Imperatores nostros ad nostram usque ætatem esse propagatum. *Becman. Not. dign.*

dign. Illustr. civ. sacr. Equest. diff. 6. c. 3. §. 4. Antiquitatem Romanam quod attinet, omni caret scrupulo, Romanos Aquilam test. *Josepho l. 3. Bell. Jud. c. 5.* ut Imperii signum, & velut omen victoriæ, in quoscunque irent, habuisse. Exemplum possem (si brevitatis studium me non detineret) ex Sallustio allegare, narrante, Catilinam hanc Aquilam, cum Romanum Imperium occupare tentaverit, ut signum Dominationis quoque gessisse. Rustici Imperii Insigne eandem esse ac Bicipitem quidem geminaque Corona instructam Aquilam, tradit *Olear. Itin. Pers. p. 51.* Quod mera arrogancia superioris seculi Tyrannus Johannes Basilides primum introduxit, quod sanguine Imperatorio cretus haberi vellet. DIADEMA in actu electionis novo Imperatori præfert PALATINUS, GLADIUM SAXO, SCEPTRUM BRANDENBURGENSIS, POMUM AUREUM BAVARUS. Et hæc insignia merito Regalia appellantur, quibus in Imperii vacantis possessionem quasi mittitur Imperator, *Pancr. Lampad. art. 28.*

Aphor. VI.

Non tantum verò electionis negotium moderari, & absolvere Electores, sed etiam Ipsismet Imperatorem electum, ex formula præscripta, quam Capitulationem vocant, Imperio universo obligare debent, ad cujus observantiam juramenti religione adstringitur, docente *Pancr. Lampad. cit. loc. § Brautlacht. l. 2. c. 1. § 36.*

Quini

Quin & Imperatori ritè electo Archi-Episcopus Colonien-
sis Aquisgrani Diadema ex speciali *A. B. tit. 4. §. primo
quidem Sc.* Privilegio citrà ullam contradictionem im-
posuit; donec inter Moguntinum & Coloniensem liti-
gium de Coronatione Ferdinandi IV. ortum est. Quod ta-
men amicabili transactione compositum, ita ut jus coro-
nandi in Diœcesi Colonienfi, Colonienfis, in Mogunti-
na, Moguntinus, extra utramque, utrique alternis vicibus
obtineant. Cujus transactionis tenorem refert *Limneus
obs. 4. ad A. B. c. 4. §. 3. & Oldenburg in addit. ad Limn.
enucl. p. 77.* In Leopoldi coronatione tres Electores Eccle-
siastici simul Cæsari Diadema imposuerunt, *Pancrat.
Lampad. art. 28. itemque Capitulat. Leopold. art. 37.*
In novissima autem Imperatoris CAROLI VI. Coronatio-
ne Elector Moguntinus & Trevirensis hoc fecère, uti con-
stat ex *Diar. von der Trönung Kaysers CAROLI VI
pag. 43.*

Aphor. VII.

AD hæc non eligendi modo & coronandi Imperatorem,
sed etiam justis de causis, si scilicet leges Imperiales
non observârit, sed ex mera malitia adversus eas deliquerit,
Eundem rursus degradandi, & à Solio Imperiali dejiciendi
habent potestatem. *Brantlacht. l. 8. c. 5. §. II. Crusius
lib. 3. c. 2. n. 70.* Id quod præ ceteris contigit Wenceslao
à Patre optimo Carolo IV. nato, filio ignavo & inertî, mi-
nusque ad clavum Reipub. Rom. augustè torquendum

apto

apto, qui ob suam ignaviam ab Electoribus Anno 1400.
die 20. Augusti per sententiam in campo Brumbacensi latam
legitimè fuit depositus, teste *Tritheim. Chron. Spanheim.*
ad annum. 1400. eamque sententiam verbatim refert mo-
dò cit. *Crusius dict. loc.* Proinde Elector Moguntinus ad-
versus Henricum IV. Imperatorem ita pronuntiâsse legitur:
Quem meritum investimus, quare immeritum non deve-
stiamus? *Helmold. in Chron. Slav. cap. 32.* vel ut paulò
aliter *Sigon. l. 9. de Reg. Ital.* effert: Cur quem immeri-
tum induimus, meritò non exuamus? Cùm illius sit desti-
tutio, cujus institutio *Nov. 15. c. 1. in fin. & Glos. lit. f. ad h.*
Quod juris etiam ipse Imperator Otto IV. Electoribus tri-
buit: Vestri, inquit, ô Principes, juris esse fatemur,
Imperatorem creare simul & destituere. *Naucier. vol. 3.*
Chronogr. gener. c. 41.

Aphor. IIX.

Illud quoque notandum, quod cùm in omni Republ. di-
ligenter advertere soleant hi, penes quos summa pote-
tas residet, ne inscisci ipsis conventus aut Comitia habeantur,
test. *Heig. part. 1. quest. 4. n. 44. Bodin. de Republ.*
l. 3. c. 7. nihilominus tamen peculiariter Electoribus indul-
tum esse legimus, ut ipsemet absque specialis veniæ impe-
tratione pro salute & incolumitate Imperii conventus cele-
brare queant *A. B. c. 12.* Quod jugiter hætenus observatum
à variis variorum Imperatorum, præcipuè verò Ferdinandi
IV. & Leopoldi Capitulationibus art. 6. his verbis confir-

D

ma-

matum fuit: Wir lassen auch zu / daß die sieben Chur-
Fürsten je zu Zeiten vermöge der Guldenen Bull / und
nach Gelegenheit und Zustand des Heiligen Reichs zu
Ihrer Nothdurfft / und so sie beschwehrliches Obliegen
haben / zusammen kommen mögen / dasselbe zu bedenccken/
und zu rathschlagen / das wir auch nicht hindern noch
irren / und derohalben keine Ungenade noch Widerwillen
gegen Ihnen sämbtlich und sonderlich schöpfen und emp-
fangen / sondern Uns in deme / und anderen / der Gül-
denen Bull gemäß gnädiglich und unverweißlich halten
sollen und wollen / *cc. referente Pancrat. Lampad*
art. 28.

Aphor. IX.

PRæterea & alia haud pauca jura & privilegia sunt Electo-
rum, de quibus sapienter ordinata leguntur in Consti-
tutione Carolina. Quantum enim est, quod vacante Impe-
rio, hoc est, Imperatore vel absente, vel gravissimè impe-
dito, vel planè vita functo, duo Electores Palatinus & Saxo,
(Cui tamen priori cum Electore Bavarico tempore Inter-
regni post obitum Ferdinandi III. lis intercessit: Utrum
Jus Vicariatus ad Electoratum Palatinum, an verò ad Co-
mitatum Palatinum Rheni respectu istius Principatus seor-
sim considerati ab Electoratu spectet? Cujus fundamenta
referunt *Spreng. Jurispr. Publ. p. 269. Limn. obs. 5. ad*
A. B. c. 5. §. 1. Burgold. ad Instr. Pacis p. 1. disc. 26.
quibus illegalibus contradictionibus non obstantibus,
Ele-

Electoꝝ Palatinus semper in possessione Vicariatus fuit atque mansit) Imperatoris absentis, impediti, vel demortui vices repræsentant, h. e. rerum & Jurium Imperii administrationem habent, per *A. B. tit. 5. §. 1.* & Palatinus quidem in partibus Rheni, Franconia & Suevia; in ea tamen Franconia parte saltem in qua Jus Franconicum viget, *dict. loc. §. 2.* Saxo verò in illis locis Vicariatum exercet, ubi Jura Saxonica observantur, *loc. cit. §. 3.* Et hic Vicariatus tam longè latèque se extendit, quam Imperatoris Ipsius Imperium, ita, ut nulla sit provincia Imperii Romani, quæ hisce Vicariis non sit subjecta, test. *Brautl. l. 3. c. 3. §. 15.* & Oldenburg. ad Limn. enucl. l. 2. c. 11. n. 23. Habentque hi Vicarii plenam & omnimodam auctoritatem, temporalem & generalem Jurisdictionem, merum & mixtum Imperium, administrationem & Jurisdictionem contentiosam & voluntariam, adeo, ut ipsis liceat præsentare ad officia Ecclesiastica, colligere redditus, investire de Feudis, Jura Fidelity nomine Imperii recipere *A. B. c. 5. §. 1.* Exceptis tamen Feudis majoribus, seu Vexilli, quæ vulgo *Fahnlehn* appellantur, quorum investituram & collationem solus Imperator, vel Rex Romanorum sibi reservavit. *A. B. dict. loc. Carpz. de L. R. G. c. 11. sect. 15. n. 13. Hippol. à Lapide part. 1. de rat. stat. c. 16. p. 291. Burgold. ad Instr. Pac. p. 1. disc. 10. n. 15.*

Aphor. X.

Nec minus singulare, sed suprà omnia facilè præeminens privilegium est illud PALATINI, quòd coram Ipso

Imperator Romanorum, si conventus fuerit, stare & respondere teneatur ex Constitutione A. B. c. 5. S. ult. Quibus autem in causis id fieri possit, & an de causis Feudalibus, in causa depositionis, appellationis, criminali &c. fufius disputat *Jacob. Lampad. in Republ. Rom. Germ. part. 3. c. 16. n. 16, 17. seqq.* Hoc tamen judicium Palatinus ipse non alibi, præterquam in Curia Imperiali, ubi Imperator præfens fuerit, exercere potest, veluti exertè legitur in A. B. d. l.

Aphor. XI.

PORRò amplissimum inter alia modò non innumera privilegium est & illud, quòd à sententiis atque decisis Electorum provocare haud liceat. Quòd beneficium à Carolo IV. Imperatore sibi tulerunt, uti patescit ex A. B. tit. II. §. Und ordnen wir hiemit außdrücklich zc. junct. §. ult. Und eben solche Constitution wollen wir Krafft Unsers gegenwärtigen Kayserslichen Gesetzes uff die Durchlauchtige Pfaltz-Grasen beyrn Rhein / Hertzogeu zu Sachsen und Marckgrafen von Brandenburg / als weltliche Ehur-Fürsten / deren weltliche Erben / Nachkommen und Unterthanen erstrecket haben. Cujus privilegii generalis ratio in eo consistit, quòd nimirum Imperator exploratâ Electorum fide ac singulari industria persuasum tenuerit, eos pro sapientia & luce dignitatis suæ, non aliter, ac ipse judicatuos esse. *Carpz. lib. 3. tit. 12. Resp. 126.* Quam ob causam Imperator Justinianus noluit

à magnificis suis iudicibus appellari *l. in offerendis C. de ap-
pellat. nec à Præfecto Prætorio l. un. ff. de offic. Præf.
Præf.* atque ut evidenter pericula & incommoda subdito-
rum in locis longè remotis Appellationes exercentium
arg. Nov. 41. & 50. Quò etiam respiciunt verba gene-
ralia privilegii Sigismundi de non evocando : *Umb des
willen / daß desselben Reichs-Untertthanen seeliglich an
ihrem Wesen zu nehmen / 2c. referente Petr. Albinò
Chron. Misn. tit. 16.*

Aphor. XII.

EX quibus omnibus liquido patere arbitror, maximam
esse dignitatem atque auctoritatem Electorum, & tan-
tam quidem, ut mirum videri debeat, si Regibus æqui-
parentur, quod faciendum autumant *Schard. de Elect.
orig. in proæm. Albin. cit. loc.* Si enim Præfectum Præ-
torio Regibus comparavit *Theodoric. apud Cassiod. l. 6.
c. 3.* ita, ut Præfectura Prætoriana instar Imperatoriæ di-
gnitatis habeatur, nisi quòd purpuræ trabæque usu ca-
reat, prout annotat *Furet. ad Symmach. epist. 12.* Si Le-
gati Pyrrhi Senatam Romanum Regum confessum judicâ-
runt *Flor. l. 1. c. 18.* Si Cardinales S. Romani Pontificis, ob
amplitudinem gradus Regibus conferri volunt; Cur non
etiam Regalis prærogativa Ordini Magnifico Electorali,
& cæterorum Imperii Principum sortem aliquam multis
parafangis antecedenti tribuatur? Desunt illis quidem no-

mina & Insignia Regia , sed rem ipsam Ipsi tenent,
attest. Heig. p. 1. q. 4. n. 51.

Aphor. XIII.

ENim verò quis negabit in offensione Illustrissimorum Electorum crimen læsæ Majestatis committi? Ob specialem dispositionem *A. B. tit. 24. §. So jemand mit Fürsten zc. in verb. So soll derselbe / als der an der Majestät schuldig / mit dem Schwerdt gestrafft / und alle seine Güter unserm Fisco geeignet werden zc.* Sunt enim Electores membra Imperatoris , & pars Corporis Ipsius. *A. B. dict. loc.* Cùm igitur in Imperatorem crimen læsæ Majestatis committi queat , uti præter *L. Juliam* ostendit *Carpz. Proc. Crim. p. 1. q. 41. Heig. p. 1. q. 4. n. 26.* utique etiam adversus Electores illud designatur : quia quicquid de toto dispositum est , etiam de parte censetur dispositum : juxta communem DD. sententiam. Et certè si crimen læsæ Majestatis committitur ab eo , qui de nece Consiliariorum , & Senatorum Imperatoris tantum cogitat , secundum *l. quisquis C. ad l. Jul. maj.* quidni potius adversus Illustrissimos Electores perpetrari possit? Quippe quorum humeris Imperii Celsitudo committitur , quorumque ex germine quasi , decedente Imperatore , Aquila , quæ umbra alarum suarum Occidentem tegit , producitur , juxta *Arum. ad A. B. c. 6.* Quorum Collegium basis est atque fundamentum Imperii Romano Germanici. *Carpz. dict. loc. n. 64.* Nec obstare videtur , quod nonnulli

nulli adstruunt, videndum esse, an Electores odiô Imperatoris lædantur, nec ne? Generaliter namque A. B. *loc. supra alleg.* So jemand mit Fürsten etc. loquitur, nec distinguit inter eum, qui vel odio Imperatoris, vel Electoris privato insidias posuerit; Lege autem non distinguente, nec nos distinguere debemus, *l. 3. in fin. ff. offic. Pref.*

Atque hæc sunt, quæ de *ORIGINE & PRIVILEGIIS* SERENISSIMI ELECTORALIS COLLEGII, pro ingenii viribus & modulo scribere ausus fui. Restarent quidem adhuc nonnulla de Privilegiis, quæ *ELECTORIBUS* cum ceteris Imperii *STATIBUS* sunt communia; sed cum hæc cura plures clepsydras requirat, atque angustis paginarum cancellis includi nequeat: Anchoram hic figo, B. Lectorem obnixè rogans, ut de his placidè iudicium ferre, & si qua in re erratum fuerit, fragilitati humanæ condonare velit; Cum omnium habere memoriam, & in nullo penitus peccare, Divinitatis potius sit, quàm mortalitatis, *l. 2. C. de vetr. Jur. enucl.* Interim vale B. L. faveque Autori.

F I N I S.

Faint, mostly illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. Some words are difficult to discern but appear to include 'Anno', 'Mense', 'Die', and 'Indictione'.

F I M I

112

Kh 1329

ND 18

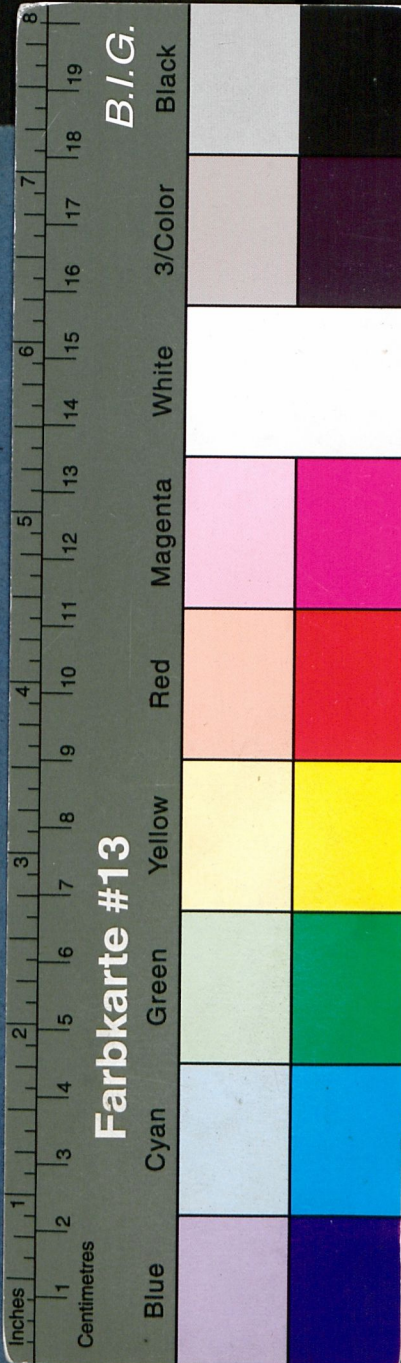
ULB Halle

3

007 756 798

B.I.G.

Farbkarte #13

21

*omiff.
ad. kl. p. 124.*

PERBREVES
MEDITATIONES
DE
ORIGINE
ET
PRÆROGATIVIS
ELECTORUM,

editæ *171329*
à

IOHANNES CHRISTIANO WACHTERO,
Jcto & Advocat. ord. Heidelberg.

—•••••
Franckofurti ad Moenum 1719.

11.0

